

39. IFJABB PALLAVICINI GYÖRGY KÁROLYI MIHÁLYNÉHOZ

(Párizs, 1945. június 4.)

Dear Aunt Katus,

I hope you got my telegram and hope too that you have some means of communicating with my mother or grandmother. Because I myself are in no position of doing this from here the time being. The last I heard about them was on the 3rd of December when my mother visited me in jail. On the 9th I was taken to the Dachau Concentration camp, where I stayed till we were liberated by the Americans on April 29th. It was rather like hell. I want now to go home but there seem to be quite a lot of difficulties in the way. So I do not know quite what to do. Anyhow in a few days I'll have to go back to Dachau there being some two thousand Hungarians who wait for my return and news. But I don't intend to stay there so I think of coming back here for some time till going home seems possible.

I heard that Eva has two babies already and that Judith is here with the French Army. I hope you and uncle Michael are well and wonder if you intend to go home soon. If so please let me know that I might send a letter or perhaps join you if possible. Would you please let me know something about you. For the moment you can find me at the Hungarian Consulate 15 Rue de Berri or through George Bölöni with whom I'm in contact and who gave me your address.

I'm frightfully anxious to get some news from mother. The French Ministers wife Mme de Dampierre who was in Budapest on March the 9th and saw Erzsí Szapáry told me that in March my father was living still but very ill. He was very ill when I last saw him in October but that was so since more than a year.

But I must finish now for the mail is going. If possible let me know something about you. Your affectionate nephew¹

PIL 704. f. 218. ó. e. (eredeti)

*

Kedves Katus néni,

Remélem, megkapta táviratomat és lehetősége van kommunikálni anyámmal vagy nagyanyámmal. Mert én itt jelenleg nem vagyok abban a helyzetben. Utoljára december 3-án hallottam róluk, mikor anyám meglátogatott a börtönben. 9-én a dachau koncentrációs táborba vittek és ott maradtam, amíg az amerikaiak április 29-én fel nem szabadítottak minket. Olyan volt, mint a pokol. Most haza akarok menni, de úgy látszik az utazást sok nehézség akadályozza. Nem is tudom, mit tegyek. Mindenesetre néhány napon belül vissza kell mennem Dachaubá, ahol vagy kétezer magyar vár visszatérésemre és híreimre. Nem szándékozom ott maradni, ezért visszajövök ide, ahol addig maradok, amíg a hazatérés lehetségesnek nem mutatkozik.

Hallottam, hogy Évának már két bébije van és Judith itt van a francia hadseregnél. Remélem, maga és Mihály bácsi jól vannak, és szeretném tudni, haza szándékoznak-e térni a közeljövőben. Ha igen, közölgék, hogy levelet küldhessek, vagy ha ez lehetséges, magukkal mehessenek. Legyenek szívesek írni valamit magukról. Jelenleg a magyar konzulátuson vagyok elérhető, 15 Rue de Berri vagy Bölöni György révén, akivel kapcsolatban vagyok és aki megadta nekem a maguk címét.

Szörnyen vágyom valami hírt kapni anyámról. Mme de Dampierre, a francia követ felesége, aki március 9-én volt Budapesten és találkozott Szapáry Erzsivel, azt mondta,

hogy apám élt még áprilisban, de nagyon beteg volt. Mikor utoljára láttam őt a múlt októberben, nagyon beteg volt és már több, mint egy év óta.

Most be kell fejeznem, mert elmegy a posta. Ha lehet, tudasson velem valamit magukról.

Szerető unokaöccse¹

¹ Károlyiné nővérének (Boy) fiát a nyilasok tartóztatták le ellenállási tevékenysége miatt. Párizsba érkezéséről I. a Levelezés V. kötetének 102. sz. levelét, melyben Bölöni közli, hogy Miklós Béla fiával együtt érkezett, és a magyar kormány intézkedett, hogy repülővel térhessenek mindketten haza. (Bölöni levelének jegyzetében tévesen írtuk, hogy apjáról, id. Pallavicini Györgyről van szó.)

A levélíró párizsi tartózkodása alatt még többször írt nagynénjének (a háborús cenzúra miatt angolul).

Június 24-i levelében (mely válasz Károlyiné ismeretlen levelére) bővebben ír a család állapotáról, apja betegségről. Ede öccse megszökött a katonaságtól, mivel testvérehez és unokatestvéreihez hasonlóan nem akart az oroszok ellen harcolni és Andrásyné nagyanyjánál bujkált – utóbbi Caja leánya halála óta nem nyerte vissza egészen lelki egyensúlyát („confused a bit”). Megköszöni a pénzt, amit Károlyiné egy párizsi ismerősétől kért részére. Július 9-én újabb családi hírekről írt. Végül július 23-án táviratban közölte, hogy aznap hazarepül (katonai géppel Nápolygon keresztül). (PIL. 704. f. 218. ő. e.)

40. KÁROLYI MIHÁLY BÉDY-SCHWIMMER RÓZSAHOZ

(London, 1945. július 3.)

Kedves Schwimmer Róza,

Április 24-i levelét megkaptam és nagyon sajnálom, hogy nem adhatok kielégítő választ.¹ Az Amerikában gyűjtött pénzhez egyelőre nem tudok hozzáférni.² Ez annál inkább is sajnálatos, mert megértem helyzetét és értékelem kérésének méltányosságát. Amennyiben mégis visszakerülök Magyarországra és módom lesz az állam ügyeibe belefolyni, igyekezni fogok igényének kielégítését szorgalmazni. Mint tudja, már megválasztottak nemzeti gyűlési képviselőnek, de ennek ellenére még mindig várakozó helyzetben vagyok, mert nem kaptam még meg a hivatalos értesítést. Enélkül pedig nem térhetek haza.

Jómagam nem vagyok olyan anyagi helyzetben, hogy a saját zsebemből folyósítsak Magának valamit, mert én is csak egyik napról a másikra élek és éppen csak biztosítani tudom mindennapi megélhetésemet. Amellett a feleségem is beteg. Most megindítottam a lépéseket perem újrafelvételére, illetve a pertörlésre és erre egy magyar ügyvéd mellett egy neves angol ügyvédet is felkértem, aki vállalta az ügy vitelét. Persze, annak ellenére, hogy a pör kimenetele 100%-ban biztosítva van, az ügy még sokáig elhúzódhat. Azt sem kell mondanom, hogy a világért sem akarom birtokaimat visszakapni, hiszen már egyszer odaadtam a parasztoknak, sőt egyéb vagyonomat sem akarom, mert ellenkezne az elveimmel, hogy én legyek a szegény Magyarország Krózsusa. Ellenben remélem, hogy a magyar állam majd jónak látja feleségemről és gyermekeimről gondoskodni és biztosítja megélhetésemet öreg napjaimra. Ezt már megtiszteltetésnek fogom venni.

A minap a múlt évben meghalt Spádi Adél és más halottaink emlékének szentelt ünnepélyen magáról is megemlékeztem. Elmondtam, hogy milyen értékesnek találtam a maga berni misszióját. Azok, akik azzal vádolták magát is, engem is, hogy maga mint nő nem tudott eredményeket elérni, nem tudott érvényt szerezni a wilsoni elveknek, megfeledkeztek arról, hogy maga Wilson sem tudott. Apponyi a nagy szakállával még annyit sem tudott elérni Trianonban, és még hosszabb orral és szakállal tért haza.

Remélem, hogy hamarosan jobb híreket közölhetek és csak annyit mondhatok, hogy nem feledkezem meg magáról. Minden jót, jobb egészséget és erőt sok szívéllyes üdvözléssel

New York Public Library Schwimmer-Lloyd Collection. 1945 G 12. (eredeti)